

ВРШАЧКИ ГЛАСНИК.

ЛИСТ ЗА МАТЕРИЈАЛНЕ И ПРОСВЕТНЕ ИНТЕРЕСЕ.

Изази сваке недеље на табак.

Цена му је годишње . . . . . 4 форинта
 „ „ „ на по године . . . . . 2 „
 „ „ „ на четврт године . . . . . 1 „
 За Србију, Црну Гору, и остале стране земље
 6 фр. или 12 динара год.

Власник:

МИЛАН КАСАНОВИЋ.

Ручнописи шаљу се уредништву а претплата администрацији
 Ручнописи не враћају се натраг. Неплаћена писма не примају се.
ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ Ю НОВ.

Огласима је цена од реда ситних слова

За први пут . . . . . 5 новч
 „ други пут . . . . . 4 „
 „ трећи пут . . . . . 3 „
 сем бљеговине од 30 новчића за сваки оглас
 За „пригласано“ 50 новчића од реда.

О Д А

Дичном српском борцу у Босни
Мехм. еф. Спахићу.

Теби, — што легиш вољом гвозденом
 На браник своје роду рођеном,
 Теби... што браниш српске светиње
 И гониш тмину и проклетиње.
 Теби... ког вјечни Творац са неба,
 Свом роду посла баш кад затреба:
 Да и крв за њег' своју пролијеш
 И горку чашу млогу понијеш;
 Теби ми данас лира гавана
 — Из срца мога ево млађана, —
 Извија пјесму братске љубави,
 Из српског срца цијетак убави
 Да га на твоје груди придене
 ... На српске груди, дичне... пламене!

Видиш ли плавог неба висине,
 Тамо је вјечни Творац истине,
 — Тамо је вјечност... овје часови
 Жића су наша пусти санови...
 Огровни снови... страсти... насладе,
 Гордости луде... славе... награде,
 Све што је демон крети створио,
 То је у људско срце с' орио!
 Па у њег' лино још и подлости
 И дивље ђуди... и пакости,
 А да свој пос' боље крунише
 Брата на брата злбом подиже;
 Једно им мајко трује отровом
 Једним их стеже вражим оковом,
 Срца им пали злбом неситом;
 Дас' браћа крве мржњом вјечитом!

Ал' гле!... у борби братске неслоге
 Диче се Гениј снажни на ноге,
 На дивском снагом ума бистрином,
 Праведним срцем... светом истином

Свађену браћу купи... призива,
 И сјајну прошлост њима открива, —
 ... Прича им славу давне давнине,
 Прича им свете српске старине;
 Ко им бијаху некад ђедови
 И да су једне мајке синовци. —
 — Палећи жижак св'јести згажене
 Народу свом у груди пламене
 ... Соколи... брати браћу свађену
 — А сјајна мис'о, света... велика
 Тог дивног сина тврдог челика,
 Плавом ће с' небу горе винути,
 И амо доле јасно синути,
 Да св'јетли роду вјечна вр'јемена...
 О смртни!... куд' бил' јешћег спомена!?

О ти!... што легиш вољом гвозденом
 На браник своје роду дођеном...
 О ти!... што браниш српске светиње
 И гониш тмину и проклетиње.
 ... Разгови облак с' Босне поносне
 Нек' виде оне зв'јери пакосне:
 Да живи прада Бога велика
 И да још има Срба челика!...
 ... А дан ће брата једном сванути
 На ће и нама јад одланути,
 И жарко сунце оно синути
 Славе нам химна небу винути;
 Из нашег кола... наше средине:
 Сложене браће... крви једине!
 Спљет Ст. Бешевић.

Две-три искрене.

Кад је први број »Страже« изашао под уредништвом г. Ст. Јовића, сваки се изненадио и са неком зебњом се запитао: »Шта је сад ово? Да ли ће ово изаћи на добро, и да ли је нужно било, да г. Јовић покрене »Стражу«? И са правом се сваки тако запитао, јер на домаћу

тешких дана по радикалну странку, дана који захтевају, да смо сви сложни, да свим силама својим порадимо на остварењу великога и тешкога задатка, да се, пошто се спроведе давно жељена организација, скопчани јаким и нераспадљивим ланцем слоге а са лозинком »напред«, одушевљено кренемо на место борбе, па да тако кадри будемо издржати силан напад, који ће на нас учинити противници, те одолева навали чете смутљиваца и превртљиваца — изиђемо као победници из борбе и тиме да покажемо да је презрена »лош« и »фукара« моћна чињеница, са ком треба озбиљно рачунати, коју треба поштовати и ценити, а која треба зарад среће и бољитка свог да пошље у предстојећи сабор само праве и искрене синове своје, који ће свесно, поштено и јуначки бранити наше прадедовске тековине, који ће својим раменима неустрашиво подупрети већ уздрману автономну нам зграду, и настојати да српско име остане свагда светло и поштено, и који ће на послетку смело и са самопрегорењем коракнути напред и краја учинити застоју у који нас бацеше рођени нам синовци заслепљени празним славољубљем, грешном себичношћу и уобичајеним обмањивањем, да још није време озбиљноме раду, да још нисмо дозрели да што започнемо на свом сопственом унапређењу, на остварењу своје лепше и сјајније будућности...

Да, који је год све ово добро промозгао, тај се морао изненадити појави »Страже« и чисто је са зебњом помислио: да ли ће се тиме користити општој ствари; да ли неће бити на уштрб задатку радикалне странке, који има да оствари на предстојећем нам сабору путем нових избора; и на послетку, да ли

је морало до тога доћи, да се: »Стража« покрене поред већ постојећих радикалних листова?

Да одговоримо на ова питања. Општој ствари може користити »Стража«, а може јој и шкодити. Користити може, што ће делајући у духу народном, у духу радикалном »Стража« потпомогати праве поборнике народне идеје, што ће бити бич, а тај нам је потребан, који ће не обзирући се на личности шибати све оно што ће ваља; који ће достојно жигосати све оне, који данас у образиљи својој, у ништавној сујети својој хоће да буду крманоши на броду народном, крманоши који још дорасли нису позиву том, тешком задатку том; јер овај који хоће да учрваља тим бродом, једним читавим народом, треба и мора бити потпуно сиреман, тај мора свестрано испитати тежину свога задатка и унапред се спремити како ће моћи одолети противним валима непријатељске струје, да може даном приликом и снасти брод ако до опасности дође, а мора и одбаврати за све, — а не да само у лакоумности својој, отиснув опробаног крманоша, заузме то место ласкајући својој сујети и уображеном знању, па да поведе брод, а кад до опасности дође да измакне, да себе спасе а брод да жртвује својој непромишљености, својој незнању. Јесте, против оваких неспремних и занешених крманоша, треба да имамо један бич, који ће их за раније осветити и опијене славољубљем истрежити, па да се ману посла кога достојни нису, а нека пуште напред оне, који су се у најтежим часовима борбе у најкритичнијем моменту на сабору, на јавном пољу и на сваком месту показали да су дорасли, да народним бродом управљају, да се потпуно можемо на њих ослонити...

ПОДЛИСТАК.

СТРАШНА БАРОНИЦА

оригиналан роман

написао е

11.)

(Наставак.)

„Јесу ли вам то последње речи докторе!? Ушта га бароница таким гласом, на који као из некога сна прене. У том магновењу је видео све ужасне слике жртве своје руке непосредно и посредно; видео је све муке и страхоте умирајућих; чуо им је врисак, последњи јавк и страшну клетву: али иза њих је стојала бајна Хермина, са раширеним рукама, сјај, богатство и име. Све је то видео па као мало дете паде на колена и промуца:

„Ох, драга Хермина!“

Затим опет понављао Ђиши, и као да је видео пред собом бледо лице Оливерово, устукне натраг и загушљивим гласом викне: „Зашто ме тако мучите!“

„Хермина га презриво погледа. Њојим је био гаусан тај човек, који као прв лежи пред њом и преврља се. На послетку угуши своју мржњу према том препреденом знаковцу, љубко се насмеша на њега, ухвати га за раме и проговори: „Ваша рука ће чиста бити од његове крви. Ви ништа друго учинити нећете, драга Вилде, само ћете потплатити — ви већ знате кога, да га идуће

ноћи, кад буде долазио од његове заручнице, на путу убије. Сад промислите, па ако ме љубите...“

„Ја вас обожавам — викне скоро ван себе Вилд. — Ја сам готов, да све. али.“

„Шта, али!“

„Бојим се Дика.“

„Ах, то вас је брига! Будите уверени, да га се ни најмање не треба бојати. Ја сам му заповедила, да доведе сле преко на острво и да дозове доктора Вилсона, за ког ни сама незнам где је, ал наговор је добар да га укловим и ви можете слободно радити. Руке су вам одрешене.“

Вилд се тргао, кад је бароница споменула Вилсона што је она одмах приметила и брзо га запитала: „Шта вам је докторе?“

„Сад ми паде нешто на ум — одговори Вилд. — Вилзон је одважан човек, жртвоваће се, за мене и ја ћу га наговорити да он сам нађе и поткупи убијцу; јер кад би мене ко год спазио, могао би и покушати, па би можда дошли у неприлику. Ја знам где је он.“

„Тако ће још најбоље бити — радосно прихвати предлог Хермина, мислећи да ће тако сигурније бити са стране Вилдове, према да ће Вилзон накоро одутовати и никад се више вратити неће (тако је од Вилде чула), а тако Вилд неће имати доказа за овај случај.“

После неколико минута, Вилд прими од баронице кесу дуката, да подлати убијцу и удали се...

Ноћ се беше већ давно спустила, својом мрачном хаљином, као неким црним велом покривши успавану природу. Тишина владаше свуда, нигде гласка, као да је све изумрло па и саме шумске твичице умушале, престадоше својим умилним песмама нарушавати мир. Само је месец као веран чувар светило у мору трептећих звезда, а по кад кад би се превукао преко њега танак облак и изгледао би као да ужасном бравном јури, а затим би се опет указао, просекувши своју бледу светлост на мирно море, на мрке дворе и на густа шумска дрва, од којих црне сенке мрачно покриваху дебелистабла и густе жбунове. Око девет сати укаже се из шумског мрака један снажан човек са јуначком пушчом у руци и ушуте се право дворској капљи мрљајући: „Ја јој заповест извршити нећу. Врло ми сумњиво изгледаше и бојим се, да се не буде... Хах, ал ево иде неко.“

После ових речи га нестало у густом мраку шумском и сакрије се иза једног дрвета. Таман се он приврнуо, кад се врата отворише и напоље изиђе доктор Вилзон, до ушћу умотан црним огртачем, да му се само лице и дуга брада видети могла.

Црнац сав гретрну кад га спази. Обузе га страх кад га виде жива. Помисли да је авет или дух умрлог доктора. Сиртни страх

га обузе и устукну неколико корачаји натраг, испусти пушку и устрашено гледаше својим укоченим очима у капљу. Кад дође к себи, нађе се сам. Авети беше нестало. Сад протре очи и још се нећама уплаши кад не спази доктора. Као да се из сна пробудио појури тамо да се увери, но доктора не беше нигде. Као поманан отрчи натраг, зграби пушку и излети на друм. Кад тамо дође, као укочан стане. Средом друма је ишао онај исти високи човек у црном огртачу, који кад се окренуо, црнац поред месечине црвона аветану па као муња утрчи у шуму, тврдо наумивши, да га прати, да види куда ће и шта ће.

Вилзон је ишао средом пута и само се по кад-кад осврнуо и застао је прислушкивајући, а црнац га је у шумском мраку пратио и као лисац се вукао од дрвета до дрвета пазићи да не згази на какву суву гранчицу и не ода се.

Наједанпут се нађоше обоје на чистој пољани. Далеко од њих видела се лепа варош са високим кућама и честим торњевима. Црнац је застао и у сенци последњег дрвета је чекао, да се доктор удали; јер при месечини би га лако могао спазити, па можда би променуо план и њега заварео. Од тога га је сачувао црн облак, који се мрко превукао преко сјајног месеца. Сад се обоје пожурише и уђоше у варош. Лампе су светлале по широким улицама, Вилзон сад још већ

у таквим приликама, као што су на жалост данас код нас, такав бич би требала да буде „Стража“, која ће бодрим оком мотрити на све што се у радикалној странци догађа, па да се свим силама потруди, да на крму народнога брода не дођу — ала Попадићи, поп Поповићи и т. д....

На уштрб задатка радикалне странке не може бити „Стража“, јер исповеда то исто начело које и најугледнији орган странки „Застава“, Глумећу ова два листа не може и несме бити трвења, него сваки од њих може и мора бити — кад је већ до тога дошло — као неки надзорник, који ће бодрим оком мотрити на рад другог, критиковати га, што је за осуду немиле осудити, а што је за похвалу достојно наградити; а тиме ће се много допринети да се општа ствар — која тако на срцу лежи Попадићу и још неким — расчисти, да се боље осветле појмови, јер — не обмањујемо себе — и нама треба мало више светлости, треба да боље прогледамо шта ћемо и како ћемо, па да се не поверавамо које-коме и свакоме. Може користити, ако свим силама, у што смо уверени, поради на том, да се и скрени о сложимо под заставом јуначке радикалне странке; кад прегне, заборавив на увреду појединаца, да осоколи народ и поведе га у јаким убојним редовима на бојно изборно поље, где ће се решавати на остварењу задатка радикалне странке, на остварењу народне боље будућности. — а где одпада свако ја, сваки лични интерес....

А да ли се морала покренути „Стража“? Да кажемо да је морало тако бити....

После неотесане изјаве „бившег управног одбора за руковање „Заставом“ и изјаве „миромудренога“ поца Боже, зар се није требала уврстити у један од наредних бројева „Заставе“ и изјава г. Јовића? Трбало је тако учинити, јер пресуда се не сме тако олако изрећи над човеком а да се исти не саслуша, већ да се само поверује онима којима хоћемо и који нам годе. То није поштено, то није достојно радикала. Или се валда неки тамо у Н. С. само титрају са чашћу једнога човека, чији светла рад на сабору свим обратном карактерише истога, него ли бесмислене изјаве и подла подметања у изјавама гореспоменутих. — Нека се исти сете како је било са Јашом, нека помисле како им је било тешко, т. ј. ако су и они осећали са Јашом заједно, када смутљиви либерали у својој обести онако бесно и гнусно нападаху на дичног нам Јашу; нека метну руку на срце па нека отворено кажу, да ли су се гнупали држања „Браника“ у овој крвљу зацечањеној

распри??? А зар сад не чине они то исто, када заслепљени злобом, завишћу и пакошћу све и сва употребљују да Ст. Јовића оборе, да га пред народом оцрне, како би му тиме слава и популарност у српству пала. Али ће се јести за језик... Отурише га, подигоше га први пут са уредништва „Заставе“, јер им се није допадао то и писања његовог, али неће бити због тога, већ што их је — неке радикалне „воћкове“ — својим способностима, својим мушким радом и јуначким држањем застидео, па им је одузео узде из руку, са којима су они управљали по својој вољи, како им се кад свидело. То сведоче силне промене на уредништву „Заставе“ после Јаше. Ниједан уредник није могао да се дуго одржи на уредништву. Па није ни чудо што је и г. Јовић први пут удаљен од „Заставе“, али нам је чудновато зашто се и по други пут уклања, кад га баш они и позваше који га први пут отераше, да се поново прими „Заставу“! Имали смо већ ново уредништво, али кад се догодило преврат у Србији позвасмо г. Јовића — одговарају. Да морске логике, да шупљег правдања, да подле трговине! Па зар се није нашао више ни један момак, који би стао на чело „Заставе“?! Да где беху ти мудри и промућурни чланови „бившег управног одбора“, који онако са „вишег гледишта“ отурише од себе „незнатног“ Јовића; да где беху ти надувени „бистро-мутитељи“ да својом гвозденим руком подигну „Заставу“?... Али да, они само звецкају да се и њихов глас чује да народ зна, да су они још живи, и да ће ако бог да здравља и даље мутити, односно бистрити по од њих већ замућеној води....

Дакле никога не беше који би могао доћи на уредништво „Заставе“! Хм, тиме смо баш себе жигосали, сами себи потписасмо пакрачки декрет, а одбор бах са својом изјавом — и не сањајући о томе — узвисео је г. Јовића... Па како га отераше по други пут? Сасвим онако просто, на пречац, да не би могао у „Застави“ изнети своју изјаву да се оправда пред народом... А зашто му не дозволише то? Побожаше се мајчини јунаци, јер знају врло добро да је у лажи плитко дно, али су уједно толико прости и детињаста да су мислили, ако му не дозволе да се у „Застави“ опере, он ће остати пред народом онакав како га они описаше — пашће и изгубиће се.... Али честољубив човек не мисли тако, као што мисле Попадићеве пришипетље, ти ништави ирапорци. Јовићу налагаше част његова да се пере, и он је то морао урадити, а кад никако није могао у „Застави“ за коју је толико труда уложио да се подигне кад беше иза Јаше већ клонула, а од које га тако

срамно отераше, морао је покренути лист у ком ће са себе спрати љагу. Морао је то учинити а висте га господо натерали на то... А да ли сте то из каквог интереса учинили, то је питање. Ако вам је у интересу било да се г. Јовић уклони са уредништва, онда зашто га позвасте по други пут на уредништво? Одговорите да знамо.

Ми рекосмо да је г. Јовић морао покренути лист „Стражу“ и то стоји, кад узмемо у обзир на њега подигнуту хајку Попадићеваца и оно огорчење и понижење до ког га дотераше презрев га и не допустив му чак ни то, да своју изјаву штампа у „Застави“ у којој га онако гадно окљаше; — али кад г. Јовић зна да је радикална странка тек сад у намери да се коначно организује, да се њени чланови општеобезним правилима чврсто споје, требао је да ма у листу, који и није баш тако јак распростањен, даде своју изјаву, шта више требао је чак и да прегоре увреду, јер — нека буде уверен — да тиме ни најмање не би допринео замишљеној победи његових противника — клеветника, а странци би много допринео не цапајући је баш сад, кад нам је свака рука од помоћи, када нам је свачија ма и најмања помоћ тако нужна, тако потребна... Да је прегорео; да није чак ни излазио са изјавом, народ би га ипак поштовао и одликовао својим поверењем и љубављу као и пре, јер је сваки, који поштено мисли и има иоле свести и разума, могао увидети да „бивши управни одбор за руковање „Заставом“ (част и поштење изузетнима) и поп Божа својим сакатим и неславним изјавама сами себи потписаше сведоштво великога незнања, и гадне сплеткашке нарави.

Зато ви господо, који сте познани да бодро мотрите на све што се у странци догађа, отворите очи, одбаците од себе завијет, злобу и цакост, па расудите зрелије и тражите лека болести жигосањем правих виновника — Попадић ће вам казати који су! — па им не дајте да на своја погана уста ваљају оно што је поштено и српско — и немојте, обманути, дизати дрвље и камења на човека, који је савесно и поштено радио за општу ствар. Узмите се на ум на домаћај мутних дана, и немојте у славољубљу свом заборавити ни то, да може и другога оно исто постићи од стране баш оних, које ви данас штитите против Јовића; јер они су кадри и сваком другом показати своје погане и отровне зубе, само ако им се не клања као неким ушитољеним луткама, ако им се не гледи кроз прсте, како се они на рачун опште ствари детињасто играју баш са општом ствари, са срећом целог народа. Отворите очи!!!

А г. Јовићу још само ово. Кад је већ мерало бити „да се „Стража“ покрене, нека је дигне високо, нека му је свагда на срцу Српство и његова срећа, нека све силе, сву моћ и знање своје жртвује за народ, који је данас упорочи у радикале у којим редовима је научно да гледа и дива Ст. Јовића. Само поштено и праведно!!!

Гојко.

Чланак овај доносимо без икакве прилике, а доносимо га с тога што смо у циљу истога чланка потпуно уверени да му радикална странка на срцу лежи. Ми пак са наше стране изјављујемо да све докле, докле се наше ствари потпуно не расчисте, не ћемо се упуштати у расправљање било једне или друге странке. Како нам је мио г. Јовић, још милји нам је дична „Застава“ нашега дива Милетића. Уредништво.

Телеграм

Од поштованог г. др. Емила Гавриле адвоката и народног посланика, добисмо из Бечкерек у петак у вече телеграм ове садржине: „Многобројни петровдански збор одржан, централни одбор изабран, организациони штатут примљен, уредништво „Заставе“ уређено“. А у „Застави“ од суботе читаво у извештају са збора, да је г. др. Емил Гаврила изабран једногласно за главног уредника „Заставе“. Ми се из свега срца радујемо овом избору и надамо се да ће г. др. Емил Гаврила умети на оној висини да очува нашу милу „Заставу“ на којој се лепршала за време наших Вршчана Јаше и Лазе. У то име поздрављамо новог уредника дичне нам Милетићеве Заставе, г. др. Емила Гаврилу, са жељом да истраје у свом новом подуху а не као његови предходници. Често мењање уредника не води никаком добру.

Ур.

Да расчистимо.

(Продужење.)

У почетку нашега писања изнели смо верну слику у потпуној својој боји г. Лазе Везенковића, а поред свега тога и писмо, које је власник овога листа писао г. Стражачићу. Из истог писма могао је сваки без разлике боје и партије увидети поквареност човека, коме је девиза: да квари Дале, да продужи. Као што смо рекли денуцирања, нападања и подла подметања противу наших листова нису престајала, као што и данас од стране г. Ковача не престају. Но утеха је једино та, што та сва неваљалства, не нашкодеше ништа нашим листовима а и власништву. Сваки познаје рад наш, а добро познају и нас г. Везенковићу, познају вас још из времена овог, када сте код мајстор Фирцаја у месоу дували и чекићем о барос ударали; дакле познају вас из давних давнина и моле поштен човек, који се с вама дружио морао је у вама уочити човека, превртљива карактера; морао је у вама гледати човека за ког се не може рећи шта му је поквареније, срце или душа. Знају вас, велимо, још од оно доба, кад се неком на-

навуче огртач и брзи корацима журно је по правцима улацама све даље и даље. На торњу је забаво двавјест. Црнац је пажљиво ишао за први и важио му на сваки покрет. Савише у један трен сонак, у ком је само једна лампа чинила и црнац се морао пожури да му ближе дође, да га не би изгубио. Вилзон је нагло корачао над наједанпут стаде и нешто узвиком разгледао. Црнац се упуштио над му је, поред светлости од лампе под којом је овај застао, спазно велике очи и луту седу браду и брзо се увуче за један велики камен, да га овај неби спазно. Вилзон је неколико минута стојао, па онда хитро сави лево и неста га у једном тесном соклаћу у ком је таква помрчина била да се на пет корачаји већ ништа није могло видети. Црнац још већма убрава корак и беше наумио да га ухвати; али с једне стране овај страх, ког му је тај тајанствени човек, још кад је из двора изишао, задао, а с друге стране пак му је сметало, шта га није видио и само му је тек корак чуо, па се бојао да га из невада не нападне иза каквог грма и не убије га. Не прође ни четврт часа кад се зачу нека вица, као да је њих више наједанпут левало и после неколико тренутака сави, Дик да се Вилзон код једне крчме, да које је слаба светлост долазила, зауставио и разговара се са једним разбојником, који је досад онако гривно урликао, а не певало, излазио из крчме.

Доктор Вилзон у развојни после неколико неразумљивих речи убоше у крчму. а Дик се лагано дошља, недвизи се и кроз отворен прозор могао је видети кад се она двојица тихо разговарају и пију вина. У један мах хтеде журнути унутра, но брао се предомисли и савише се тако, да је све могао чути, што се они тамо разговарају. После неколико речи, што су они изговорили, би му јасно, да се они већ одавно познају и сад се почне још већма уселавати да би сваку реч чути могао, али му узлауд беше сав труд, јер, сад су тако тито говорили, да наједне речи није могао чути. Стојао је неко време, па онда се онет надвари и спазу, где Вилзон једну косу, пуну дуната, даде разбојнику, коју овај нагло зграби, па затим њим и резе: „Ја сам готов. Место врло добро знам, и будите уверени, да ће још ове ноћи мртав бити.“

Црнац обузе нека језа, кад је чуо то злосудне речи и поново хтеде журнути унутра, али већ беше доцкан, јер у вдућем тренутку свећа би угашена и он ништа није могао видети и кад су њи двоје изишли не могаше распознати, које је од њих двоје Вилзон а који разбојник. Тек кад се растадоше и кад је Вилзон дохватио оне „Само добро знам“ што је које је један а које је други. Вилзон се удали сонаком, којим је и дошао, а разбојник са брзи корацима пређе на другу страну ирачне улаце и неста га у

другом сонаку. Дик је неко време премисљао, да да Вилзона прати, или да се држи другог и неким потајним нагоном пође за последњим. Овај је био висок, снажан човек у одрашном оделу, са разбарушеном косом. Брзо је корачао напред, своју дугачку цушну о раме обесивши. Да га неби стражари спазили ишао је најиранијим улацама и после једног сата већ је био у шуми. Дик је зањим узастопце ишао, пажљиво је мотрио куда ће и опрезно је корачао једнако у њега гледајући. Тако су ишли неко време, кад наједанпут дођоше на пут, а разбојник се брао сакри иза једног жбуна. Дик остане на другој страни и повуче се иза једног дрвета тако, да је, кад се на небу облак разломно и месец онет синуо, поред лене месечине сасвим добро могао видети свога непријатеља. Сваки покрет му је могао спазити, а да овај њега не примети....

Тога истог вечера, једна лепа барка, са белим једрима поносито је пловила по мору. На обали се дизаху поносито двори барона Роберта, а иза њих се видеше плаве планине, покривене грдним шумама. Барка је на двеста корачаји од обале пловила. Једра су јој од благог и повољног ветра набујала, и она је средњом брзином пловила западу, одкуда се указала рујна румица после залазећег сунца и изгледаше, као да је то шароко море неком руменом бојом застрто, а лепа барка је величанствено пловила по том чаробном мору.

Два младића, који су требали веслати, сисутали су весла и дремаху. Крманаш је мирно седео и гледао у румено небо, док су њих двоје напред, у крај барке замишљено седели и румен им је са неким рајским чаром осула лица. То беху Оливер и Ливија. Оливер се загледао у Ливију па је престао веслати. Он је очаран био њеном летомом, њеним анђелским дражима и усехћено је гледао у њу, а она као богвиња невиности и радости упрла свој миља цун поглед у њега и гледала га је тако њежно тако умилато... Руменило, које је обасуло море, све је већма и већма исцезавало и око десет сати море је изгледало, као да му је површина бисером застрта, а лепа барка је при месечини поносито пловила, носећи собом сретне заљубљенике Вечерња поветарац се несташно играо са Ливијиним свиленом косом и њих двоје су немо слушали тајанствене речи арамена косе и ветрића, који је благо целивао свеже лице блатне довојке и ведро чело сретна младића.

„Тонемо — вишњу наједанпут крманаш и она двојица што безбрижно дремаху, као пошамни њише весла искустише и маг и сами у море не падоше.“

(Наставиће се.)

Њијском силом из «ковача» наједанпут изчаури — буди бог с' нама — учитељ превртања.

Но ни то не постигосте усјед какове сиреме и способности, него једино можете да благодарите за све то вашем старом оцу, који је жривовао сву своју сиротњу и подигао вас из ништавила. На како сте се ви одужили вашем оцу и добротвору, како му наградите његову патњу и муку, мислимо да је свакоме вршчанству познато. Дакле вршчани вас знају, али ми хоћемо да вас и други поштен свет упозна: да сте свога оца, уместо сваке благодарности оставили на улици у својим старим годинама; оставили сте га, да се потуца од немала до недрага. Али не тако! Нисте га сасвим оставили. Ми смо још у почетку казали да ће мо се строго држати истине, па према томе хоћемо истину и да говоримо. Нисте га сасвим оставили, одредили сте му т. ј. суд је одредио месечни ужитак од 7 форината од које цифре један старац мора да живи, што по нашим веде — ни сит ни гладан. То сте му одредили и с тим сте му благодарила чак што вас је однеговао и на пут извео.

Дали је све ово овако остављамо вама да побегнете, али истином у руци, знамо позитивно, да ове наше наводе ништа побити нећете. Односно нашег «радикалства» мислимо да ће довољно бити кад наведемо ово: Ви као радикал, још из ранијих времена играли сте улогу политичка превртања, а да је то тако ево доказа. У времену када се она грозна несрећа десила, о оном првом туцинданском догађају, ви сте овде јавно по кафанама осуђивали Јашу, па чак кунисте и дадoste прилог за венац поч. Миши Дмитријевићу. Када је г. Јовић дошао на уредништво „Заставе“, ви сте јавно просијали грђе на њега као и на нашег глав. сарајлика г. Стражића; називали сте их протувама и којекаквим гадним именима. Када овде радикали истакосе г. Полита за посланика на земљском сабору, ви сте испрва одобравали, а када видесте да ће доћи до остварења, до кандидације, ви сте свугде кварали и забавали три у здраву ногу. Кад овде истакосе радикали за посланика на наш народно црквени сабор г. Ђорђа Красојевића, ви сте у противнички табор одазили, и ви њихне конференције посећивали, и на плакату, кога је издао извесни одбор у коме се кандидује за посланика г. Коста Гренчарски оvd адвокат били сте и ви потписани, но у последњем моменту побожасте се и ваше је име остављено. Наговорени незнамо од кога, ви сте после гласали за радикала, али ваше онда обличене друштине клерикале нисте се оканули. Ви сте се изнарили са г. Максимом Пантелићем, оvd учитељем, издубили сте се, а знате добро какона је то црна куга по нашу радикалну страну; тај вајни учитељ. Ви сте уловом нашег „радикалства“ у два ма покварили избор учитељице у Павлашу, само да вава шогорница, и ако није добила ни 5 гласова остале као учитељица. Ви сте послали у наш лист допис противу гђе Д. В. учитељице, и у истом сте је грозно напали. Ви сте денунцирали г. владика да је г. Велић приликом избора учитељице кортешовао за своју кћер и да је давао пића; а ми сви знамо да госп. Велић нити има одкуд да даје, нити је шта давао, но да сте ви кортешовали за вашу шогорницу, и да сте давали пића и новаца и то стоји, то тек нећете порећи: има људи који су чак и вас видели код Боже бирташа, када се оно „веће“ буре са вином товарило. Из свега овога, поред свега напора и муке ваша је шогорница како на првом тако и на другом избору славно — пропала. Али и поред свега тога она је као што рекосмо, помоћу нашег дворског радикалства остала као учитељица у Павлашу. Његово високопреосвештенство оборило је и други избор, а све за љубав нашег радикалства. Поштовани читасци! Да ли сте ви у нашем веку чули за овакав увиком од избора: Гђица Д. В. добила је првог избора 23 гласа а гђица М. М. цигло 5 гласова, и избор гђице Д. В. не ваља, но се поставља г. М. М. са 5 гласова. Другог избора тако је исто било и г. Веженковић поради код своји радикала у двору а поглавито код г. Епископа, те се и овај други избор уништи. Гђица М. М. без поверења остаје и дан данас као учитељица, а гђица Д. В. и сада седи код куће беспослена оцу старом на терет. Е сад нека се само ко усуди да и за слатку посумња у чисто радикалство нашега г. Лазује. Но за сада је доста а у наредном броју наставићемо.

ПИСМО

Филипу Н. Радичевићу

протођаку црногорском и секретару митрополије

Уважени Господине!

(Наставак.)

Мало по мало прелатом истуна каменита узвишица — то је рекосе, Цафат. А, Цафат! — значи на прагу сам старе аристократске републике, Атине српске, Царске морске у читавом Далматинском приморју — ту је Дубровник — Рагуза, који је, не гледајући што грб Св. Марка прекриво бијаше сву Далмацију, умно својом мудро самоуправом, очувати своју независност све до Х-ог вијека, те тако му се заставе с катарак његовог бродовља депршаху по свим морима. Истина ни њега не праћаше свагда једнака судбина, већ се морао давати оружја у роду жељу три—четири вијена, али ипак свагда се увијаше наћи и стећи себи у очима других народа оно угледно мјесто, које му положи и синови, што их он даде, заслуживе и на дјелу показаше. Да, синови, они синови, који, опојени величином и славом својег отаџишта, пројеваше душом својом, бацаше се очима мало сјеверније, проникосе у саст језика старих класика, ради им бише подражавати те пренесосе италијанску музичност и на своје земљиште. Ово бјеше још онда, када 1453 задрхта Босфор, онда, када провансалски трубадури бјеху најојени појезијом шпанском, те ширину ту струју пјесничку на све стране, глас који се одјекну и у Далмацију. Млади Далматинци, већином Дубровчани, жељни знања, пошташе у Италију да, ко врједне печаше по шареном цвијећу, исвају сок есенцију најчужнијег, па да тим питају душе својих саграђана, разумије се у свом народном — српском духу и језику.

Тако Дубровник слушае огледалом српског духа на ову страну љубљених висова, од којег долазаше рефлекс на сву Далмацију, а секундараше једнокрвни браћи преко Саве и Дунава, имајући и своју самоуправу, за које шеваше хрватски пјесник Хаџибаб Луцић.

„А закон је доста
Прав и ниц разлога
Не мање за госта
Него ли за свога.“

Тим га свако почита
Тим су Дубровчани
На све стране Свита
Љубљени штовани.“

Дубровник се поносаше читавим низом својих пјесника, који бјеху обдарени дубоким појетичним талентом, те пјешаху у свепоућим облицима: ту су драме, пуне оригиналне живахности, или преводи из грчких и латинских класика, што маустраше њихов тадашњи научни цензус и познавање сласти језика, ма да није то остало без обичајног данка исевдокласичног стила, ту су: епике, пасторале, комедије, мистерије пуне дивних ларских рефлексја, сатиричне и еротичне пјесме, једном ријечи, сваки појав друштвеног и државног живота. Играа ту улогу политика илу оштар мач, све је отијевано својим пјесничким, починучи: Влаховићем и Оржићем, продужујући Чавчићем, Луцићем, Чубренићем и Палатићем, који се пуштито бјеше по поносној Босни и Херцеговини, у врелу често српског језика, а не напомињући масу других као: Заатарба, Рањину, пет брата из Сиљета и друге мушке и женске пјеснике, па до оног који доведе појезају до кулминације, оног, што предаде палу у вијенцу српске појезаје својим бесиртним еписком сијевом Османом, најгласовитијим дјелом, којим се може дичити наша појезаја!

(Наставиће се.)

ДОПИСИ.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА.

Требине — Јуна.

Овде ти, брате уредниче имамо пјевачко друштво „Славуја“ а председником му је неки Тошо Алагић из Дубровника. Ак—Хрват, „згољни“ Старчевићани, а кажу нам, да је некада у Дубровнику био још ватренији Талијанац.

Како ово друштво напредује не питај ме. Наши славуји да зајевују гдјегод гдје има шумских славуја, сви би шумски цоцркали од грозне вике и дрека. А не питај ме и ко издржава ово хрватско — пјевачко друштво... Зна се ко њих милује и за чију љубав они у овој Српској Трагунји свијају несрпско гвездо.

Несретна вјерска борба у нас је на дневном реду и ваља видје толико католици не мразе православне колико овде. Ко је овоме крив Бог му платио, али напољетку да ће када — тада изући мањи крај они, који се повађају за несретним потиривачима братског раздора, истина је, о којој ће се некада, и то у скоро увјерити.

Него поред ове жалосне појаве има друга, што је за наше друштвене одношаје још жалоснија. Док су сви католици — Хрвати ко један човек, док се ко један држе и једнодушно, а увијек споразумно раде, дотле код нас православнијех нема једнодушности, нема споразума. Не кажем да се јавно грдимо, али тек не волимо се као браћа. Све вјешто један на другога гуња, један другогме зајмира и завиди, омао важна и један другогме изиграва. Не, брате уредниче, код нас нема једнодушности, нема братског споразума, а што је најгоре у свијем и великим и малим питањима сви ми хоћемо да играмо главну улогу, хоћемо да будемо неке величине. Ваља да је отуд и завист мока узела.

Ако овде у срцу некадашње српске трагунје, на огњишту несретног вјерског раздора сваки родољуб болан у души опаша напредик хрватске, непривидне, наметнуте странке — то још није жалост.

Све што се силом, а против природних закона намеће, све што се умјетно ствара не може имати дуга живота. Али је жалосно и врло жалосно, што се поред овога хрватскога напретка опаша српски — застој! У нас нема оне ватрене омладине, као по другим мјестима Босне и Херцеговине, нема српских друштава, српскога живота — а, видите, ипак има много врједних и опробаних појединих родољуба. Али баш с тога, што нема између ових споразума одушевљења и једнодушности и појединости, на жалост, ишчезавају.

Нећу вам причати ко има право, а ко криво. Не ћу дирати у несретни осинак личнијех питања — једино стављам на душу појединијех родољубова, да пред споменом опште српске ствари, овој потчину личне, да се свуд гдје нам долази у питање мила српска народност, измире и братски загрне, па тако у братском договору бране аманете вјеровске.

Хрвата је према нама овје врло мало; а ето они за њихову ствар више раде, него ми за нашу. То је с тога, што они раде договорно.

Радимо и ми, па да видите како ће мо тиме најбоље отсјећи крила Хрватској најезди.

Требинац

Сарајево — Јуна.

Могу вас увјерити, да наш одбор озбиљно ради, да се подигне споменик Сими Мизутиновићу и надамо се, да ће се брзо ући у преговарања са којим од наших умјетника — кипара.

Него, ваљало би, да се сви Срби и све српске корпорације, које се нијесу одваље придошма, што првје одазову. Ми Срби Босне и Херцеговине одавали смо се, а нарочито Сарајлије, јер је био појединијех родољуба, који су дали по 300 а и 400 фр. Само би ваљало, да нам се почну што чешће, а што обилније одазивати и браћа Срби изван овјих земаља. Та, ако нам се не ће замјерити, зар није грехота, што морамо казати да је одави браће Срба из Далмације, Трејединице и из цвијеле некадашње Војводине био врло слаб. А свему би се могло доскочити, само кад би се хтјело. Да се само у свијем повећијем мјестима прираде забаве у корист овога споменика, ето новаца на претек. Скупило се од прилике 17.000 фр. — али још треба. Па, мислимо, да би наш славни одбор добро урадио, кад би у народ издио још једном позив, тим пре, што смо тек дошли са Гундулића на споменика, а код нас Срба тако је, да мораш ковати гвође док је вруће, бива тражи док, док има одушевљења, јер ако нас заоста красн лијена врлина, да се знамо брзо одушевити, на жалост имамо и ману, да се у одушевљењу брзо угасимо.

У Сарајеву да се подигне достојан споменик и да се приреди достојан прослава према сјени пјесника бесиртника, ваља да се много више и жртвујемо, него други по другјем мјестима. И ми ћемо се жртвовати, од наше стране учинићемо све могуће — али што је могуће!! Јер то тек свако зна, да ми Сарајлије, осим газда, не стојимо материјално добро. Вас трошак прославе насти ће на неколико родољуба, па ето они не узмичу, справни су на све — али ваља да имају бар толико прана, да позову и остале Србе у помоћ.

Оволико оним неким који нам знаду замјерати, што више не дијемо споменика, а чија имена још не видимо забиљжени у одборским списковима, да су за то дали и једне крајцаре.

Читали смо у вашем листу чланак, гдје нам препоручујете, да се одлучимо за споменик, или закладу, само да се тек одлучимо — јер се бојте, да би нам влада могла одузети новце. Не бојте се, јер смо ми у томе сви одлучни — за видљив споменик!

А што се тиче влади, није она нама пријетила одузети новце, него правом тражила, да се разјаснимо, у коју пец купимо те новце за закладу или за споменик. Што је право и Богу је драго. (Молимо, али ни ми у томе нијесмо зајерали влади, Ур.)

Готово сви чланови славног одбора, а тако и сви готово досадањи приложници за видљив су споменик — само има који у овоме још тјерају инад против „Напретка“ бојећи се, да се на прослави не призна, да је Стражићава заслуга, ако Сими Мизутиновићу споменик подигнемо.

Али чега се боје? Не ћемо ми приредити прославу да се на њој ми размећемо, нити ће она икоме без заслуга дати награде, а заслужено је одрећи. Ми подижемо споменик Сими и славио Симу — а тако ни „Напредак“ није се онако одважно борно за споменик ради своје, него Симине Славе.

За Бога престанимо једном са ситницама и не нарушавајмо увјек зграду опште ствари личнијем питањима, која засјецају у малености.

Сарајлија.

НОВОСТИ ИЗ МЕСТА

25-годишњица. На Петров дан око 10 сахата испушани су се у порезном звању пријатељи г. Пере Сујаића оvd. варошког газде а славењеника 25-годишњег чиновничког а ревносног рада, и одатле се упутили к славењеној кући, где га поздраваше и честитаху му како 25-годишњи рад, тако и његово крено име. Том приликом предан му је поклон ради вечитог сећања на тај дан и то: једна сребрна дувањара, два светњака сребрна и сребрна ћаса за посласнице. У име присутних поздравно је славењеника г. Кара Вајферт вар. велики белешник, на немачком језику, а на српском г. Игњат Павловић вар. саветник. Славењеник је врло лецим говором отпоздравно, како

на српском тако и на немачком поздраву. По свршеној официозној церемонији прешло се столу и чаши и тако је ово славе испало величанствено.

Беседа. Као што смо већ јавили, наше певачко друштво, приредило је на Петров дан своју 101. редовну беседу у башти Глазмановог Хотела, која је како од стране приређивача, тако и од грађанства врло добро заступљена била. Песме су изврсно извађане, а и како да не, кад овакових гласова, каквим наше друштво располаже, ретко да која дружина има. Дакле све је у свом реду текло, како се само пожелети може! — Као нам је, али морамо да приметимо неким бившим члановима а поглавито неким лармашима, који су овога вечера дошли на ову забаву да се само исмејавају, а незнамо чему би се могли смејати, извесно зар својој сопственој глупости. Господо! да ли је то лепо од вас да непрестано роптите противу певачке друштине: зар је ко вас искључио те да имате узрока вашој срди? Ми добро знамо да сте чак и у управу изабрани, па зашто не остасте, кад вам је тако мила та управа? Зар и ховде хоћете да увучете ово наше неваљало партизанство?! Одговарате: Нећемо с' вама! А ко смо ми? Зар ми нисмо исто тако пријатељи пев. друштва, као и ви? Зар ми не помажемо у сваком погледу друштву? На после тога, када бејасте ви на управи, дали смо ми одговарали поједине чланове да одустану од друштва, да ли ми одлазисмо у цркву приликом када сте певали, па вас исмејавасмо? Дали смо ми чинили оно што ви данас чините: бунате чланове и кажете како ће друштво пропаста, зато што ви нисте код друштва! Па тако и овога пута учинисте, скупили сте се у куму једном, и ту са највећом насладом исмејавасте поједине песме. Срам да вас буде, да ви Срби сами идете противу нашег ређеног друштва и то само зато, што је на управи други а не ви. Зар вас није било стид оног страног света који се тога вечера ту десило, па вас посматрао и гнушао се нашег неваљалства?! За сада поштеђујемо вам имена, ама првом приликом када будете наше неваљалство поновили, ми ћемо вас јавно жигосати на нек вас упозна сваки и нека види људе који ропте и раде противу своје ређене пев. друштине, само зато што није клива њихна на управи друштва. — Стидите се ако и мало стида имате, јер што ви радите неби радно нико, па на највећи душманин Србства.

Прослава заставе ватрогасног друштва. Субота, недеља а и понедељак били су за Вршац најдивљи дани. Тих дана освештана је застava наше ватрогасне друштине; било је ватрогасца из разних места из околине. Једном речју прослава је испала величанствено. Читамо у оvd. немачком листу да је г. Јаза Веженковић укуво «клин» успомене у име нашег српског прикв. пев. друштва. Чудновато! Гдје је подпредседник друштвени, где су одборници били, зар они несмедосе да изврше ову маду функцију? Ама да, збоља куд ми одосмо! За тај посао треба вештине, а г. Веженковић је вешт човек у ковању. Дакле управа нашег певачког друштва поверила је ту ствар стручњаку. И право је!

Школа ручног рада. У девојачком васпитном заводу гђеце Еме Мајерингове отвара се за време фебрија школа за изучавање ручног женског рада. За учење се плаћа једна форинта месечно, а време предавања је дневно од 8 до 11 сахата пре подне. Ми упозорујемо оvd. женскиње на ову школу.

Електрично осветљење. Приликом освешћења заставе ватр. друштва, браћа Сајберт правили су пробу електричног осветљења које је ванредно лепо испало. Ми честитамо подузетницима и желимо да се што пре к остварењу овог лепог осветљења дође.

Накнадно доаше прилога за бушење бунара у порти Саборне цркве ова господа: Јоца Кешански 1 ф. — Ђорђе Радак 1 ф. — Коста Миленковић 1 ф. — Тоша Јованов касацин 2 ф. —

Зидељевничка постаја. На пружи између Вршца и Базијаша отвориће се нова постаја у Црвеној Цркви.

ИЗ СРПСКОГ СВЕТА

Како из Београда јављају, на последњој седници српске народне скупштине, којој је председавао Никола П. Нашић поднесен је предлог да се бивше либерално министарство (Авакумовићев) предаје под оптужбу. — Брајње је време било, да се ово учини, јер либерали већ помисљаху, да ра-

двима неће смети ни хтети загриети у ову жабуку. Но, радикали и овом приликом показаше, да им углед Србије лежи на срцу и да у Србији још влада закон, и да се у њој штудје устав. И право је тако.

(Г. Душан Ружич) свршени богослов из В. Бечгерека и народни штомац, промовирао је 19. јуна о. г. за доктора философије на универзитету у Јени, у Немачкој.

"Бачиванин," лист за просвету, привреду, трговину и забаву, кога покренуше у Сомбору пок. Мита Поповић и Ника Грујић, а коме у потоње време беше власник и одговорни уредник г. Коста Георгијевић, као што јавља у свом 26. броју, престао је излазити. А престао је излазити с тога, што је — као што сам вели — одговорном му уреднику по све немогуће обраћати довољно пажње око тога листа, да би могао и даље бити на достојној висини, која се у садашње време изискује и да својој сврси потпуно одговара.

Одликване. Господар Црне Горе, кнез Никола између других одликовао је председника Београдског певачког друштва проф. Ђоку Станојевића, проф. Александра Сандића из Н. Сада; Мишу Чебиња из Краљева у Србији, који је у Дубровнику заступао занаталије из Србије, и који је донео Господару из своје раднице једну мраморну плочу за стол, од српског камена, — сви су одликовани орденом Данилова реда.

Двоубо убиство. Једна жалосна вест стиге београдским новинама из Ваљева, да је Милоша сина Маринка Матића убила Јелена ћерка Нивка Крунића. Сасула је прво три метка Милошу, па кад је он пао, онда је и на себе испалила два три метка. Обоје су наместо остали мртви. Момку је 20 година довојни 18 година. Он је свршио трговачку академију у Бечу и пре неколико дана вратио се кући у Ваљево. И овде је љубав изазвала ову жалосну аферу, по свој прилици због неједнакости стања.

— Како београдске новине јављају, Н. В. Краљ Александар позвао је црногорског престолонаследника Данила у посету. Престолонаследник Данило одазвао се овоме позиву и обећао доћи у септембру месецу. Позив је извршен преко пуковника г. Јеше Велимировића, који је црногорском кнезу и престолонаследнику однео ордене, којима их је одликовао Н. В. Краљ.

Телеграм. Н. В. Краљ Александар послао је по пуковнику Јеши Велимировићу црногорском кнезу Николи орден белог орава првог степена и црногорском престолонаследнику Данилу орден таквог крста првог степена. Ове ордене г. Велимировић свечано је предао на рођен дан престолонаследника Данила, 17. о. м. Тога истог дана црногорски кнез Никола послао је српском Краљу овакав телеграм:

"Најсрдачије захваљујем Вашем Величанству на високо одличја милостиво поклоњена Мени и мом драгом сину престолонаследнику којима смо се данас на рођен дан дивљали испред милых Нам Црногораца и дивном китом Ваших поданика; који с дубровачке свечаности и моје Цетиње посеташе."

Српски народни сабор. Из Карловаца пашу земљском "Новом Бремену", да може, поуздано јавити нашем свету, да ће патријарх српски пријавити нов народно-црквени сабор, који ће се по добавеној дозволи имати да састане у месецу октобру ове године. — "Наше доба" јавља пак да ће саборски одбор позвати црквене општине преко администратора одбора, да уплате саборске трошкове, како би се могао што скорје сазвати народно-црквени сабор.

"Мале новине" доносе ово: "Наслеђе од 50.000 динара. Ово знатно наслеђе има да прими неки Кукић са својом сестром или својим братом.

Ону ових Кукића било је име Стеван а родом је из Руме или ту из околине.

Стеван је, како веде, био качар (пинтер) и пре доста година доселио се у Београд, где су по свој прилици и деца израђена.

По смрти очеве деца су отишла некуда из Београда, како веде, у Крагујевац али их ни тамо сад нема, нити се о њима зна где су.

Ако ова објава дође до руку тим Кукићима или коме год, који их познаје, то нека се изводе пријавити г. Јоци М. Марковићу индустријалу у Београду, који ће их уштити куда треба ради наслеђења (коме би згодније било може писати и нашем уредништву).

Умолјају се и други листови да ову објаву објаве.

Манастирска штампарија. Српски манастири Беоци и Гретек прекупили су «штампарију Јоцића и Павловића», те ће од сада радити под именом «Српске манастирске штампарије».

Београд. На упућену катедру за филологију на великој школи изабрао је професорски савет Љубу Стојановића, професора палилауске гимназије.

Привремени трговачки уговор између Србије и Француске и Србије и Енглеске потписан је 24. јуна и то за обе државе на основу највише повлашћених држава.

Привредно-витешка свечаност кола јачаца у Зајечару, које стоји под заштитом краљевом испала је ове године у Зајечару боље но икада. Награђених грла коња има готово из свих округа, а муштерија коњима било је доста и из Бугарске. Да би пак српска влада спречила извоз бољих коња, предложила је влада скупути закон о извозној царини.

Црна гора. О прослави рођен-дана црногорског престолонаследника кнеза Данила пише "Глас Црногорца":

"У сриједу, у очи радоснога дана, приједо је на Цетиње из Дубровника са свечаности отирања Гундулићева споменика до 250 гости из српске Краљевине и бивше Војводине. Барош је био пред вечере заставама исквићена, дочим је музика свирала у дворској башти, у којој су гости чашћени разијем пићем. У првом мраку почео је у Зетском Дому концерт, што је приредило "Београдско Пјевачко Друштво" у славу рођендана Н. С. Престолонаследника. Цео Высочанствени Двор присуствовао је концерту од почетка до свршетка. Дипломатска ложа била је предуна. Концерт је започео са "Онамо, онамо", а цео програм састојао се из српских и руских композиција. Свака тачка програма изазивала је бурно одобравање. То је било свечано вече, каквог у "Зетском Дому" још није било."

ИЗ БЕЛОГ СВЕТА

— Из Лондона јављају да ће гласовито свеучилиште Оксфордско (у Енглеској) послати у Црну Гору на прославу 400 годишњег опстанка ободске штампарије нарочиту депутацију, која ће кнезу Николи и као јунаку и као песнику предати адресу тога свеучилишта. За цело одлична пошаст.

— У Мекси, у Арабији, (где почивају земни остаци турског свеца Мухамеда) умрло је прошле недеље 4079 људи од колере а предпрошле 3646 То је баш ужасно!

Приликом последњег штрајка кочијашког у Паризу случајно је убијен један ђак. Услед тога су се били побунили ђаци и крвави нереди трајали су неколико дана. Било је доста и мртвих. Али сад је мир повраћен.

— Како из Рима јављају, за министра правде биће постављен председник метачког апелационог суда сенатор Санта Марија.

СЛОВЕНСТВО.

Митрополит Клементије. О заточењу бугарског митрополита Клементија пишу «Московскаја Вједомости» следеће: комедија са свргнутим митрополитом Клементијем приближава се крају, те ће он без сумње бити ослобођен, јер је из Трнове одстрањен само ради «кнеза» Фердинанда. За све време држали су митрополита као разбојника у манастиру, у коме је и последњи кадуђер умро. У мрачној и путој соби чувало га је 20 жандара, никога не пушташе к њему а не дадоше му ни књига ни новина — осим владине «Свободе» коју је са гнушањем одбио. Али не остављају на миру ни његове појаче, већ их затварају у «црну цамју», из које мало који угледа сунце.

Руски Царевљ Никола Александровић одуговачао је у уторак из Лондона у Берлин; до станице испратили су га дански краљ, принц од Валеса и принцеса Викторија.

Познати руски народни економ Иван Јушков вели, да се Русија не треба бојати царинског рата са Немачком, већ да ради по оној: ово за око. Он каже, да ће ове године Русија моћи извести 400 милиона жита, без кога Немачка и друге државе не могу бити.

Несрећа на Волги. На Волги у Русији код Борисоглебска букнуо је пожар на лађи, на којој је било много памука и путника, те је заглавило много путника а

међу њима и генерал Патроншевски, који је у задњем руско-турском рату заповедао 14. инфантеријском дивизијом.

РАЗНО.

Анархистички споменик. Сједињене државе северне Америке биће од сада за цело прева земља где постоји споменик повешаним анархистама. Такав споменик постављен је на гробљу у близини Чикаго анархистама Шпису, Парзену, Енгелу и Фишеру који су у своје време повешани. Споменик је врло лепо израђен и на њему су кигови обешених са натписом: „Наше ћутање биће силније, него што могу бити речи“ — а ово су речи које је изустиво Шпис пре него га обесише. К откривању споменика били су позвани анархисте из целога света. За цело чудна свечаност. Таково шта може се догодити само у Америци.

Обесио се. У апсану у Стовом Београду обесио се неки Кавтор због тога: што је невин оптужен и ухапшен да је убио свога шурака. Пре него се обесио написао је на једној плавој кеђељи: „Ја сам невин!“

(25 година затворена) Генерал-прокуратор у Монбризону (у Француској) добије недавно анонимно писмо, у коме му се јавља, да у селу Рош држи неки отац своју кћер већ 25 година затворену. Испрва се не осврташе на то писмо, али после неколико дана изда суд наредбу, да се отпочне истрага. Неколико жандара и истражни судца оду селу Клоду Неау, и увере се, да је све истина што је анонимни писац јавио. У једној малој мрачној собици нађу женску у подераној кошуљи. Несрећница није умела више ни говорити, а ноге и руке јој беху од некретања узете. У току истраге дознало се, да је ово несрећно створење нечовечни отац од 18 године у ту мрачну собицу затворио, и да јој није давао ни што је најужније за живот. Несрећницу су одвели у болницу у Монбризон.

Љубавник — харамбаша. Грчки потпоручник Кирилзополо освојио је срце једне Гркиње, која је имала 150.000 драхма (динара), но ипак није је добио, него син богатаг посланика Траке. Потпоручник није могао тако лако прегорети девојку и мираз, па је покушао, да је отме, али му отмица није пошла за руком, те је зато био лишен официјерског чина и осуђен на тамницу Каснаје био је сретнији: утекао је из тамнице, образовао хајдучку чету, ухватио заручника његове несрећнице, те га пустио уз одкуп за 36.000 драхма, сад га је по други пут прихватио, те тражи управо толико колико ће му заручница додати, наиме 150.000 драхма.

„Стража“ јавља: Грозно убиство. Пишу нам из Ивије: Неки дан убио је оде из пушке син Илије Стерије, Петра, свог друга, јединца сина ваљаног ратара Гаје Бабића, и тим грозним чином завоји је у црну тугу родитеље. Ево, како се то догодило. Млади Бабић ишао је кући носећи из касарнице месо за ужину. Прошао поред филијале трговачке г. Пешића, коју је водио Пера Стерије, сврати мети младог Бабића. Дед, да прегрим месо, рече Пера Бабићу, да видимо, није ли ти касарни што заинуо. Пера прегри месо и рече Бабићу, да фали 2 дека, те га узухиваше, да врати месо. А Бабић му одзрети, да за такву маленкост не ће да се враћа, додав шаљећи се на и ти Пера на мери хоћеш да откинеш Павловог Перу то је ужасно озлоједило, агроби висећу пушку, те упрвише је младог Бабића, рече: дед, рече то још једанпут. Сирема Бабић, несудећи на зло, мислећи да се његов друг шали, повтори своје речи а Пера му кроз уста у том тренутку сјури куршум, те млади Бабић на месту мртав паде.

Перу Стерију затворили су одмах, и сад се води истрага. — Жалосно је, да је ту пушку дао Пери Стерија Николајевић да ју прода, у којој је једна цев била пуна.

Надати се је, да ће се истрага строго спровојати, те и кривица кажњена бити. Јер које је ово убиство у Ивији већ почињено, па се кривица провучу — јесте прежалосна појава!

С. Колера. појавила се у вароши Деш у Ердељу. У прошлу суботу умрле су тамо од колере нагло три особе.

Изгубио близу милион форината. Ово дана заборавио је један странак, који је пролазио кроз Аусиг у Чешкој, на тамошњој станици једну торбу у којој је било 80.000 фуната штерлинга (880.000 фор.). Чим је

то приметио одмах се вратио на станицу, и о торби ни трага ни гласа, па сад полиција трага да нађе, ко је ту торбу нашао и собом повео.

Против вештица. У румунском селу Лупест, у жупанији арадској, умрла је од прилике пре годину дана удова Ката Олар, о којој се говорило: да је вештица. На дан упокоја приредили су сељани велику славу и свако жив се радовао и давуо душом. Но та радост беше за мало. „Мудре“ старице у селу распростреше глас, да се мртва вештица сваке поноћи враћа док не почини какво велико зло. Услед тога завладао је поново страх у селу, који је достигао свој врхунац кад је занаталији Сими Негру пркао један во. Одмах се је скупио општински одбор и пошто је једногласно констатовао да је томе крива вештица пошао је „мудри“ одбор на гробље и повео собом једног агрира да сачи преко гроба и да се тако препречи изилажење вештице. Но, агир се поплашио, истраго и побегао, а сад је општински одбор смислио ново чудо. Раскопаше гроб, извадише леш, који је био у пуној трулости, те прободоше кроз срце истога једне на ватри усвијане виле. После тога развијаше се „мудри“ селски очи и светина у уверењу да су починили добро дело. Но, власт није била тога мишљења, те ће учасници бити оптужени пред судом. Боже, колико глупости има још у „просвећеном“ деветнајестом веку!

Бр. 4283. 1893.

СТЕЧАЈ

Код муниципалне вароши Вршца има се понути место референта варошког сарајског стола са годишњом платом од 1000 форинти ав. вред.

У смислу 3. односно 5. §. I. зак. чл. од 1883. год. инстурмане молбенице треба најдаље до 10/22. Јулија ов. год. високоградном господину Александру Николају па. од Рудне жупану поднети.

У Вршцу 12/24. Јунија 1893.

С Е М А Ј Е Р
градоначелник.

ОГЛАСИ.

Д РА Ж Б А.

Решењем срп. прав. цркв. скуштине у Паланци, расписује се дражба на мањак, ради репарације св. цркве.

Целокупна радња с материјалом уједно по згтовљеном предрачуну износа 1270 фор. Дражба ће се 13.25. Јула 1893. пре подне у 9 сахати у општ. женској школи одржати.

Сваки онај, који жети месту радњу на себе примити; има пре дражбе 10% надјужа председнику цркв. општине положити.

Поближи услови могу се код председништва цркв. општ. од дана првог увршења овог огласа као и на дан дражбе, дознати.

Из ванредне седнице срп. прав. цркв. скуштине у Паланци 15. јуна 1893. државе.

Душан Дамбрин Јован Црњански
первоважа председник.

СТЕЧАЈ.

Потписана општина потребује једну учитељицу за I. и II. разред мјешовите (обосполне) школе.

Плаћа је годишња учитељици 360 фор. стан и огрев. Која натјепатељица жели ово мјесто заузети, треба да поднесе доказе: да је српкиња православне вјере, и да је науке за учитељицу свршила. Поред прописаних предмета за I. и II. разред, дужна ће бити иста, женску децу ручном раду учити, а неђељом и празником, једну у цркву доводити.

Рок стечају до 1. Августа о. г.

Варцар Вакуф (Босна) 17. Јуна 1893.

Српска православна црквеношколска општина.

ЈЕДАН УЧЕНИК

Трговини Владимира Јоштића потребан је један ученик из боље куће, који одма ступити може.